

СТАНОВИЩЕ

на

дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в
СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Изготвил становището: доц. д-р Валентина Макни, катедра
„Международни икономически отношения“ към ИУ – Варна

Автор на дисертационния труд: Борислав Емилов Боянов, редовен
докторант по докторска програма „Световно стопанство и международни
икономически отношения“ в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

Тема на дисертационния труд: „Въздействие на екологичната политика на
Европейския съюз върху международната конкурентоспособност на българските
предприятия (по примера на химическата промишленост)“

I. Общо представяне на дисертационния труд:

Представеният дисертационен труд е в обем от 206 страници. Структуриран
е във въведение, изложение в три глави, заключение, списък с използваните
източници и 10 приложения. В разработката са цитирани общо 176 източници, от
които 95 на български и 79 на английски език. В подкрепа на изложеното са
представени 16 таблици и 38 фигури.

Обект на дисертацията е ролята на екологичната политика на ЕС за
въздействие върху субектите от българската химическа промишленост. Предмет на
изследването е влиянието на европейските екологични регулатии върху
международната конкурентоспособност на химическите предприятия в Република
България.

Разработката има необходимия дисертабилен вид и е доказателство за
отличните теоретични познания и емпирични умения на автора, които той обвързва
в напълно завършено самостоятелно научно изследване.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

Актуалността на избраната тема е безспорна, като се има предвид
въздействието на индустриския сектор върху околната среда и човешкото здраве
не само в национален и регионален, но и в глобален мащаб. Изборът на докторанта
е продуктивен по-конкретно от важната роля на химическата промишленост за
икономиката и обществото, първостепенното ѝ значение за околната среда, както и
от липсата на достатъчно икономически изследвания, които отчитат връзката
между екологичната политика и нейното отражение върху международната

конкурентоспособност на химическите предприятия. Тази връзка и взаимодействие са важни, като се имат предвид икономическите, социалните и екологичните аспекти на опазването на околната среда в контекста на устойчивото развитие.

От тази перспектива, един сектор като химическата промишленост има и ще има все повече предизвикателства, продуктувани от въвеждането на нови регулатии, програми и инструменти, чиято цел е редуциране на отрицателното въздействие на подобни индустрии върху екологичното здраве.

Докторантът много добре е структурирал своето изложение, като следва предварително зададения му логически ход.

В **Глава първа** е направен анализ на спецификата, еволюцията и предизвикателствата пред европейската екологична политика. Добро впечатление прави теоретико-методическият подход в представянето на хронологията на договорите, програмите и инструментите на екологичната политика. Аргументирано са анализирани програма LIFE, като основен финансов инструмент за опазване на околната среда, както и структурните и инвестиционни фондове, и нарастващата роля на НПО в тази сфера.

В **Глава втора** отражение намира връзката екологична политика – международна фирмена конкурентоспособност. Представена е аргументирана регуляторна рамка на дейността на фирмите от химическата индустрия и е направен подходящ избор на инструменти за анализ на въздействието на екологичните регулатии върху международната конкурентоспособност. По-конкретно са разгледани два индекса за измерване на сравнителните предимства в международната търговия с химически продукти.

Глава трета е посветена на емпиричен анализ на влиянието на екологичните регулатии върху българската химическа промишленост. Анализът е базиран на макро- и микроАинструментариум. Обхванат е 10-годишен период за изследване на сравнителните предимства във външната търговия с химически вещества чрез двата индекса, представени във Втора глава. Чрез анкетен метод са проучени 36 български химически предприятия относно въздействието на екологичните регулатии на ЕС върху тяхната конкурентоспособност.

Докторантът е използвал разнообразни научни подходи и изследователски методи, като в хода на интерпретацията им е показал отлични аналитични способности. Предвидливо е зададено ограничението на изследването, а на края на разработката са направени конкретни препоръки за по-нататъшни изследвания в областта. Литературните източници са коректно цитирани.

Авторефератът напълно отразява съдържанието на дисертационния труд, синтезирайки неговите постижения. В представения списък с научни публикации

по дисертацията се отклояват 3 самостоятелни публикации, от които една статия и два доклада (един на английски език), както и две публикации в съавторство. Посочените публикации отразяват важни аспекти на дисертационния труд.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

В дисертационния труд докторантът извежда общо пет научни приноси, от които бих отклоила като най-съществени последните три, имащи и научно-приложен характер, а именно:

- Предложена е методологическа рамка за оценка на въздействието на екологичните регулатии върху международната конкурентоспособност на химическите предприятия;
- Изведени са явните сравнителни предимства на българската химическа промишленост за 10-годишен период с помощта на два основни индекса, базирани на данни за външно-търговските потоци на химически вещества и продукти между България и света.
- Осъществено е собствено емпирично проучване чрез анкетно допитване, с което се установява положителното и отрицателното въздействие на европейските екологични регулатии върху конкурентоспособността на българските предприятия от химическата промишленост.

IV. Въпроси по дисертационния труд.

1. На какъв принцип би следвало фирмите да са отчели връзката между нормативните екологични изисквания на ЕС и тяхната международна конкурентоспособност? Визирам въпрос №27. Доколко преобладаващо отрицателният отговор кореспондира с фирменият твърдение, че нормативните изисквания, от своя страна, са допринесли за въвеждане на иновации?

2. На с. 57 като едно от основните предизвикателства пред екологичната политика на ЕС се посочва управлението на отпадъците. Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа и приетият през 2018 г. Пакет с четири директиви за кръговата икономика се очаква да променят тези тенденции. Има ли подобна визия химическият сектор у нас и какви са перспективите в тази насока?

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

Дисертационният труд на Борислав Емилов Боянов представя завършено научно изследване на важен и актуален проблем от глобално естество. Изпълнени са поставените изследователски задачи, постигната е целта и е защитена

изследователската теза. Приносните моменти могат да намерят своето място в по-задълбочено отразяване на екологичните политики на ЕС с оглед прилагане на иновации в химическия сектор в България.

Считам, че разработката, по своите обем, структура, актуалност и научна стойност напълно отговаря на изискванията на ЗРАСРБ за присъждане на образователната и научна степен „доктор“. Затова с твърда убеденост давам своята положителна оценка на дисертационния труд на тема: „Въздействие на екологичната политика на Европейския съюз върху международната конкурентоспособност на българските предприятия (по примера на химическата промишленост)“ и препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на докторант Борислав Емилов Боянов образователната и научна степен „доктор“.

Дата: 28.05.2019 г.

Изготвил становището: .....

(доц. д-р Валентина Макни)

